

Z P R A V O D A J

pro obyvatele, rekreanty a návštěvníky

Kunratice - Lipnice – Studený
Červen 2025 - ročník XXX. - číslo 6

Obnova zničené památky v Českém Švýcarsku

(Článek na Seznam-Médium, 22. 5. 2025.) autor **Matěj Hronský**

Kříž. Našimi předky postaven. Našimi předky zničen. A námi? Obnoven? Před téměř 230 lety byla u obce Studený na jihovýchodním okraji Českého Švýcarska postavena boží muka. Po svém staviteli dostala boží muka jméno Toffels-Kreuz, česky Christofův kříž. Krajinu kříž krášlil dalších 150 let, až se někdo rozhodl jej zničit. Snad kvůli ukřižovanému Kristu, snad kvůli německému nápisu na soklu. Co bylo s velkými náklady a péčí postaveno, co bylo pracně desítky let udržováno, bylo v mžiku zničeno. Dnes, po mnoha letech zapomnění, se zrodila snaha o znovuzrození.

Zřízení kříže. V malé obci Studený u severních hranic Čech žili byli sedláci Austenovi. Předek rodu Martin Austen se sem s rodinou přistěhoval za třicetileté války někdy mezi lety 1621-1636, když koupil jeden z největších místních statků a stal se rychtářem. Martinovi tři synové - Paul, Christof a Elias - založili ve Studeném různé větve rodů Austenů, které pak ve Studeném žily až do odsunu. Nás bude zajímat větev Christofova...

Christof od svého staršího bratra Paula, který v roce 1660 od otce Martina koupil statek čp. 1 a stal se rychtářem, koupil téhož roku Paulův statek čp. 11, jeden z menších místních statků. Hospodařil na něm až do roku 1694, kdy jej prodal synovi Christofovi a ten pak v roce 1735 svému synovi Danielovi. Daniel zemřel v roce 1758 a o rok později statek čp. 11 prodala vdova Anna Elisabeth jejich nejstaršímu synovi Johannu Christofovi. Johann Christof Austen se oženil krátce po koupi statku, jak tehdy bývalo zvykem: v říjnu 1760 si vzal mladší dceru svých sousedů Christiana a Elisabeth Vatterových Apolonii. V lednu 1762 se jim narodila první dcera Marie Elisabeth a po ní další děti; přestože některé děti zemřely, vychovali Austenovi osm dětí, šest dcer a dva syny. Také v hospodářství se Johannu Christofovi dařilo a statek splácel přesně podle smlouvy, což nebylo v tehdejší době zvykem. Tak v lednu 1798 žil na statku ve Studeném čp. 11 sedlák Johann Christof Austen se ženou Apolonií a šesti dětmi, protože dvě nejstarší dcery již byly vdané. Toho roku 1798 se Johann Christof rozhodl na své malé pastvině u cesty ze Studeného do Chříbské postavit boží muka. Co jej k tomu vedlo, nevíme, snad poděkování bohu za uzdravení

někoho z rodiny z vážné nemoci, snad prostá zbožnost...

Ať tak či tak, v roce 1798 skutečně Johann Christof postavil kamenný sokl a na něm vztyčil kříž s ukřižovaným Kristem.

Toffels-Kreuz u obce Studený v Českém Švýcarsku v meziválečné době. Datum zřízení kříže bylo zaznamenáno na zadní straně soklu. Na přední straně soklu byl snad již tehdy německý text, které v překladu zněl (asi) takto:

*„Chceš-li s Ježíšem růže trhat,
nesmíš se trní bolesti bát.
Trpělivě nes kříž i strasti —
přivedou tě k nebeské slasti.“*

I na bočních stranách soklu byly nápisy. Vlevo byl Ježíšův citát z bible (Matouš 16,24, také Marek 8,34 a Lukáš 9,23): „Kdo chce jít se mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne.“ (Cit. dle www.biblenet.cz.) Vpravo nápis v překladu znějící: „Pozdraven buď, svatý Kříži, jenž přivádíš navrátilce z cesty hříchu na cestu pokání.“ Pomáhal při výběru těchto nábožných slov českokamenický farář? Nebo je vybral sám Johann Christof Austen? Nevíme. „Hlupákem“ Johann Christof jistě nebyl: i když se narodil čtyřicet let před zavedením povinné školní docházky, jistě psát uměl. A dokonce bych řekl, že psal celkem často: Na rozdíl od řady svých sousedů, kteří se neuměli ani podepsat, a řady sousedů, kteří se podepisovali dost lopotně psaní nepřivykou rukou, je podpis 54letého Johanna Christofa Austena na rozhodnutí o výkupu z roboty z roku 1789 téměř krasopisný, psaný rukou "vypsanou":

Kříži se říkalo „Toffels-Kreuz“. Proč "Toffel"? To je místní německá domácí podoba jména Christof. Jako lidé i statky měly své přezdívky. A statku Austenových čp. 11 se říkalo „Toffels“ nebo „Beim Toffeln“, „U Kryštofů“. Jak stará tato přezdívka je, nevíme. Zřejmě pochází z druhé poloviny 17. století, kdy statek v letech 1660-1694 vlastnil praděda stavitele kříže Johanna Christofa Christof, či z počátku století 18., kdy v letech 1694-1735 statek vlastnil děda Christof. A přezdívka statku a jeho majitelům zůstala až do dvacátého století - v roce 1927 se zde narodila Margarete Stelzigová, které se, dle jejích vlastních vzpomínek, říkalo „Toffel-Gretel“, „Grétka od Toffelů“.

Pokračování v příštím čísle Zpravodaje

Svoz nádob na papír do konce roku 2025 bude:

4. června, 2. července, 13. srpna, 10. září, 8. října, 5. listopadu, 3. prosince

Svoz nádob na plast do konce roku 2025 bude:

11. a 25. června, 9. a 23. července, 6. a 20. srpna, 3. a 17. září, 1. a 15. a 29. října, 12. a 26. listopadu, 10. a 24. prosince

DĚTSKÝ DEN

Dne **7.6. 2025 od 15:00 hod.** proběhne na našem hřišti v Kunraticích dětský den. Můžete se těšit na skákací hrad, malování na obličeje, střelbu, překážkovou dráhu a opékání buřtů. Vstupné je dobrovolné.

Na všechny se moc těšíme.

OČKOVÁNÍ PSŮ

V pátek **20.6. 2025 od 16:00 hod.** proběhne před budovou obecního úřadu v Kunraticích očkování psů proti vzteklině. Cena za kombinovanou vakcínu bude 300,-Kč a cena pouze za vzteklinu bude 200,-Kč.

Nezapomeňte si vzít očkovací průkaz.

SDRUŽENÍ KOMINÍKŮ A TOPENÁŘŮ

Sdružení kominíků a topenářů bude provádět v naší obci v **NEDĚLI** dne **22.6.** požadované kontroly a čištění komínů dle zákona č. 34/2016

Sb. za následující ceny:

- Čištění komínů: **550,- Kč**
- Čištění plynových kotlů: **550,- Kč**
- Revize kotlů na tuhá paliva: **1 300,- Kč**

Dále nabízí levné vložkování a frézování komínů, výchozí-kolaudační revize.

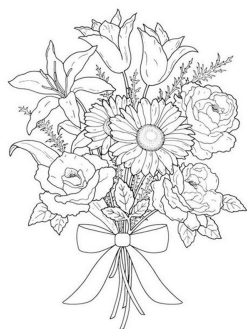
Zájemci se mohou objednat telefonicky na telefonním čísle: **608 748 989.**

* * * * *

V měsíci červnu oslaví své jmeniny:

**Iveta, Stanislava, Milan, Květa, Pavla,
Zdeňka, Jan, Ivan, Ladislav, Petr a Pavel**

Životní jubileum oslaví:

**Pícha Stanislav, Volšanská Vladimíra,
Marcin Vlastimil, Kuželová Zuzana**

Všem oslavencům přejeme hodně zdraví,

šťěstí, lásky a úspěchů.

* * * * *

**Zubní pohotovost na měsíc červen
ordinační hodiny od 8:00 – 10:00 hod.**

7. – 8.6.2025	MUDr. Charvát Tomáš	U Přívozu 18/4 Děčín III	412 511 619
14. – 15.6.2025	MUDr. Vojtěch Vladimír	28. října 110 Děčín I	412 151 056
21. – 22.6.2025	pohotovost nebude sloužena	--	--
28. – 29.6.2025	pohotovost nebude sloužena	--	--

Česká Kamenice je starobylé město s bohatou historií, ležící v údolí říčky Kamenice asi 30 km východně od Děčína. Jeho okolí lemují malebné zalesněné kopce Lužických hor, Českého Švýcarska a Českého Středohoří. Město má dnes asi 5600 obyvatel a patří k němu také osady Pekelský Důl, Dolní Kamenice, Filipov, Huníkov, Horní Kamenice, Kamenická Nová Víska, Kerhartice a Líska.

Historie

Česká Kamenice vznikla v zalesněné krajině, kterou snad již v 11. století řídce obývali Lužičtí Srbové. Kolem poloviny 13. století sem přišli němečtí osídlenci, kteří v místě křížení staré česko-lužické zemské stezky s říčkou Kamenicí založili stejnojmennou protáhlou lánovou ves. Za vlády krále Přemysla Otakara II. (1253-1278) byla střední část vsi povýšena na město

a z okrajových částí později vznikly osady Horní a Dolní Kamenice. Kamenice byla zpočátku

královským městem, ale Václav II. (1278-1303) ji brzy věnoval za věrné služby Janovi z Michalovic z rodu Markvarticů. Ten město připojil k scharfensteinskému panství, jehož sídelní hrad Ostrý stál u Benešova nad Ploučnicí. V první polovině 14. století byla správa východní části panství, k níž náležela i Kamenice, přenesena na hrad Falkenštejn u Jetřichovic a ještě před rokem 1406 na nedaleký hrad Fredevald. První věrohodný doklad o České Kamenici pochází až z roku 1352, kdy již byla opevněným městečkem s farním kostelem. Od konce 14. století máme zpráv o České Kamenici více, protože z té doby se dochovala historicky i umělecky velmi cenná městská kniha, která je vedle městské knihy pražské a novobydžovské jednou z nejstarších v Čechách. Knihu založil 27. srpna 1380 Jan III. z Michalovic a byla vedena až do roku 1516. Kamenice se řídila litoměřickým městským právem a v jejím čele stál zpočátku dědičný rychtář, od roku 1380 byla zavedena

radniční správa v čele se starostou. První doložená městská privilegia jsou z roku 1383, kdy Jan III. propůjčil obyvatelům České Kamenice, Chřibské a okolních vesnic odúmrtí právo, podle něhož mohli majetek zemřelých dědit příbuzní až do 3. pokolení. V roce 1394 získali obyvatelé 67 tehdy stojících městských domů právo vařit pivo a byli osvobozeni od roboty. Ve stejném roce bylo také uděleno privilegium střeleckému bratrstvu. Měšťané dále mohli prodávat pivo a víno, provozovat městské lázně a pořádat výroční trhy. V 15. století měla Kamenice vedle týdenních trhů 2 výroční trhy a také solný obchod, který Vartenberkové znovu potvrdili po roce 1541. Městu příslušelo také hrdelní právo, které se až do roku 1765 vykonávalo na Šibeničním vrchu severně od města. V roce 1406 prodal Jan III. z Michalovic scharfensteinské panství Hynkovi Berkovi z Dubé, jehož synové si panství rozdělili a Kamenicko dostal Jan Berka z Dubé. Ve 20. letech bylo město několikrát obsazeno husitskou posádkou a v roce 1428 celé panství koupil Zikmund z Varternberka, který

je připojil k Děčínu. Zikmund ale podnikal loupežné nájezdy do Lužice a zhořelečtí proto roku 1440 dobyli a zničili jeho hrad Fredevald. Zikmund sám byl brzy poté zajat a uvězněn v Jindřichově Hradci, kde zemřel. Protože však jeho synové Jan a Jindřich v nájezdech pokračovali, vojska lužického Šestiměstí roku 1444 opět zaútočila na četné vartenberské hrady a města v severních Čechách. Přitom byla dobyta a vypálena i Česká Kamenice s Kamenickým hradem, nově postaveným po zničení Fredevaldu. Velké válečné výdaje nakonec přiměly roku 1450 Jana z Vartenberka k uzavření míru s Šestiměstím.